

640

1630, 4

M
15

Συνὸ τῶ Θεῶ Αρχινομοθέτη!

**LEGALIS SCIENTIÆ
CULTORES**

officiosè salutat,

⁊

ad audientiam Orationis au-

spicalis, quam *de Legalis Scientia dignitate &*

prestantiâ, ante Prælectionem Tituli ff.

de JURISDICTIONE, præ-

missurus est,

amicè invitat:

FRANCISCUS ROMANUS D. Jun.

L I P S I Æ

Excudebat GREGORIUS Riisch.

Anno 1630.

LE GALLIS SCIENTIÆ
COURSES
offices saluati

DE JURISDICTIONE
FRANCIS ROMANUS D. JUR.

1713
Gregorius Gregorius
Annus 1713

Qui Jurisprudentiam, sive
 Legalem Scientiam, τὴν ψυχλὴν
 τῆς πόλεως, h.e. Civitatis animā,
 appellârunt, inq; eâ *fundamen-*
tum libertatis; *fontem æquita-*
tis; Civium *salutem* atq; *incolu-*
mitatem; *vitam* deniq; *quietam* posuerunt; nã
 illi rem acu mihi tetigisse videntur. Sicut e-
 nim corpus, animā carens, in momento ex-
 pirat, & marcescit: Sic civitas, nullis anima-
 ta legibus, statim extingvitur. *Nec vel liber-*
tati locus est, nisi ubi, ex Legalis Scientiæ præ-
 scripto, benefactis honores & præmia: ma-
 lefactis, ignominia & supplicia proponun-
 tur; studia bonorum excitantur, malorum
 improbitas cohercetur: *vel æquitati*, nisi ho-
 nestè vivitur, nemo læditur, suum cuiq; tri-
 buitur; *vel saluti ac incolumitati cujusvis*, nisi
 ubi domitæ habentur libidines, & ab alienis,
 mentes, oculi, manus abstinentur. Quæ certè
 universa Legalis Scientiæ beneficio accepta

A 2 sunt

1003

l. 1. Rhet.
6. 4.

sunt referenda. *H*ac enim *s*ublatâ, nec *domus* ulla, nec *civitas*, nec *hominum* inter se *societas*, nec *ipsa* deniq; *Universitas rerum* consistere, ac punctum temporis tueri se potest; adeo ut verissimum sit illud Philosophi: ἐν τοῖς νόμοις ἐστὶν ἡ σωτηρία τῆς πόλεως, in *Legibus* consistit *salus civitatis*. Quam sententiam nostram, tum *Orator Quintilianus*, tum rerum *historicarum* peritissimus *Livius*, suo comprobant calculo; *Ille* quidem, quod multitudinem coalescere, in unius populi corpus, nulla aliâ re, quàm *Legibus* posse, affirmat. *Iste* verò, quod *Legalem Scientiam*, *civilium controversiarum* normam, omnium *divinarum & humanarum rerum* *Reginam* facit. Et ne de aliis *Rebus publ.* in quibus potissimum ad *Leges & Jus Civile*, ceu *Cynosuram*, suas conformârunt actiones, pluribus agam; *Romane* saltem *Reipubl. faciem*, paulò altiori mentis indagine contemplandam vobis sisto. Unde, citra difficultatis sensum, conjecturâ quivis assequi potest; Eandem ad tantum *Majestatis* fastigium aspirare nequaquam potuisse, sed in ipso *adolescenciæ flore* extinctam esse, nisi

657

nisi Templum Justitiæ, vel Jurisprudentiæ
Romanæ, esset erectum. Ac licet in Romanâ
Republ. sine Lege certâ, sine Jure certo primi-
tüs actum fuerit; & ad unum omnia, manu à
Regibus gubernarentur; Leges tamen Curi-
atæ à Romulo sancitæ fuerunt, quæ nihil ali-
ud sub suo quasi sinu fovebant, quàm Regis,
ceu summi Magistratus, suavissimam cū sub-
ditis harmoniam & conjunctionem. *Romu-
lus* enim beatissimo civis divisit ordine, fir-
missimo justissimoq; quenquã munivit præ-
sidio; discrevit ab inferioribus, superiores; la-
tatisq; Legibus, quid utrisq; faciendum, præ-
scripsit. In *Romana Republ.*, temporis progres-
su, quàm accurata habita fuerit Legū obser-
vatio, vel inde cuius innotescit, quod LL. 12.
tabb. sancitæ fuerunt; quòd Jus Civile, ex di-
sputatione & interpretatione inde ortū; quòd
actiones inde compositæ; quòd plebiscita;
quòd SCta; quòd Prætorum Edicta; quòd
deniq; Principum placita, & Constitutiones
promulgatæ fuerunt; adeò ut, harum ductu,
habita olim & appellata fuerit Respubl. Ro-
mana, *vindex Severitatis, Moderatrix officii,*
perfu-

per fugium exterarum gentium, asylum aliorum
injuriis oppressorum. Cum verò ejusmodi S. S.
Constitutiones, ultra mille & quadringen-
tos ferè annos confusæ & hinc inde dispersæ
jacerent; *Divus Imperator Justinianus, Lega-
lis Scientiæ instaurator* admirandus, Magnifi-
corum ac illustrium virorum consilio & au-
xilio, easdem in ordinem ac luculentam con-
sonantiam, non sine multis vigiliis, redegit,
inutilibus, otiosis, ambiguis relectis, & quo-
ad ejus fieri potuit, rejectis. Sic nostra hac
tempestate, Status Romani Imperii, unà cum
Sacratissimo Imperatore, nil magis sibi curæ
cordiq; esse patiuntur, quàm ut novis sub-
inde crescentibus difficultatibus tempestivè
obvietur, adeoq; occasio turbandi Rempubl.
salutarium Constitutionum sive Recessuum
Imperii Romani promulgatione, penitus
tollatur. Nostram quoq; sententiam con-
firmant Constitutiones in usum Electoratûs
Saxonici latæ, à *Divo Augusto, beatissimæ re-
cordationis*, Electore Serenissimo, Justitiæ
Vindice acerrimo; Qui cum prævideret Juris
in respondendo diversitatem, subditis esse
inuti-

254

inutilem ac nocivam ; nil prius , nil potius
duxit , quàm ut Juris æqualitate singuli ac
universi gauderent ac fruerentur. Nec tan-
tùm æquissimum fuit judicatum à Pruden-
tissimis Reipubl. amantissimis viris , ut o-
mnia in Republ. secundum Leges , tanquam
Lydiū lapidem , examinarentur , & expedi-
rentur negotia ; sed etiam ut eadem publicè
explicarentur & docerentur : Hinc in Ro-
mana Republ. teste Jcto Pomponio , Legum 12.
tabb. interpretandi Scientia , tanquam res
religiosissima , à Collegio Pontificum fuit
habita. In memoriam jam revocare hinc no-
lo , quòd Juris Civilis Scientiam , plurimi
Summates Viri , præcipuæ dignitatis & erudi-
tionis , apud populum Romanum , sunt pro-
fessi. Illud saltem sicco pede haud præte-
rire possum , Nobilissimam Juris Scientiam ,
jussu & auctoritate Imperatorum publicè in
Lycæis tradi tandem cepisse ; Quo sanè facto
Imperatores Sacratissimi innuere haud dubiè
voluerunt , non tam militiæ curam , quàm
Justitiæ amorem ; non tam armorum tra-
ctationem , quàm Juris Civilis docendi & ex-

plicandi rationem ad se cum primis pertinere. Horum Imperatorum laudatissimorum exemplo, à Ducibus ac Electoribus Saxonie, sapientissimo Consilio, longèq; optimis rationibus, vel in hâc Lipsiensi Academiâ, constituti sunt, ut aliarum Facultatum; ita & Juris Civilis ac Canonici Professores ac Interpretes, non ut suas res agant, & sibi solùm vivant; sed ut omnem curam, laborem, studium, ac industriam, in communi Bono Juventutis, cujus operam sibi præstò futuram spondet ac pollicetur Republica, unicè habeant defixam. Quæ sanè Professorum cura & labor, per multas annorum decadas, haud infelici caruere successu. Horum quippe *χειρογωγία* fidelissimâ, DEO sic benedicente, ultra geminam annorum centuriam, ex hâc Academiâ, tanquam ex equo Trojano, prodierunt in universam ferè Europam, Consultores Juris & Candidatorum Legum *Scientissimi*; in consilio dando, *felicissimi*; in patrocinio *fidelissimi*; in Judicio, *equissimi*. In horum Professorum numerum, præeunte & Electorali autoritate & consensu Inclytæ Facultatis Juridicæ
unani-

652

unanimi, Dn. Parens meus dilectissimus,
Franciscus Romanus, dictæ jam Facultatis Ju-
ridicæ p. t. Ordinarius, anno æræ Christianæ
M. D. LXXXVIII. cooptatus est; Qui sanè
ab eo tempore (*absit jactantia dictis*) nulli An-
tecessorum in docendi dexteritate cessit; sed
quantum per publicas occupationes & Le-
gationes crebriores ipsi licuit, operam dedit
sedulò; quò publicè docendi munus sibi in-
junctum, eâ quâ par fuit fidelitate, non sine
studiosæ Juventutis emolumento, ad præ-
sentem hunc usque temporis articulum, ad-
ministraretur. Quamvis verò nil magis in
votis, optatisq; habeat, quàm ut Spartæ huic
Professoriæ, parili fervore & felicitate, uti
ante hac id præstitum, ad extremum usque
vitæ halitum, præesse posset; attamen cum
id ipsum, temporis successu, *partim propter in-
graveſcentem ætatem*, corporis ac ingenii viri-
bus, parùm proficuum; *partim propter alios
labores*, quos ipse in hisce Ditionibus ultra
XLI. annos exantlavit, & adhuc exantlat,
notissimos, ei sit impossibile; ne ipsius Profes-
sio in totum quasi dormire, & conatus Stu-
diolo-

A §

diosorum omnino negligi & posthaberi viderentur; ab Illustrissimo ac Celsissimo Electore, præviâ Amplissimæ Facultatis Juridicæ deliberatione, pro suo in me paterno affectu, submissè petiit, ut mihi, nihil tale tum cogitanti, vicariæ publicè docendi partes demandarentur. Quum igitur, non sine Divini Numinis favore, ex Mandato Serenissimi ac Potentissimi Principis ac Domini, Domini JOHANNIS GEORGII, Ducis Saxonie, Juliae, Cliviae, & Montium, Sacri Romani Imperii Archimarschalli & Electoris, Landgravi Thuringiae, Marchionis Misniae, Burggravi Magdeburgensis, Comitis de Marcâ, & Ravensburg, Dynastæ in Ravenstein, &c. Domini mei Clementissimi, ad me, licèt indignum, hæc Vicaria publicè docendi provincia, non ita pridem clementissimè devenerit; meum sanè omnino fuit, subjectissimo studio parère, & laborem hunc & operam, lubenti animo, in me recipere. Ego sanè, licèt de meâ tenuitate, singulare quippiam aut excellens polliceri nequeam: JEHOVÆ tamen omnipotentis ope, in id totâ mente, omniq̃ue curâ elabo-

elaboraturus sum, ut Spartam, quam nactus sum,
κατὰ τὸ δῶματὸν exornem, DEOQUE grata, ac Ju-
 ventuti utilia, ea quâ fieri potest brevitate, quâq;
 debeo fideli sedulitate, ac sedulâ fidelitate, faciam,
 omniaq; referam ad auditorum fructum & utilita-
 tem; Quam quidem, ut evidentem, ex prælectio-
 nibus meis capiant, id jubeat, velit, faxitq; Ille, quo
 non jubente, volente, faciente, *Nullius est felix co-
 natus & utilis unquam.* Ut verò Auditores, *Legalis
 Scientia addicti*, cognoscant, quid imposterum ipsis
 in primordio prælectionum mearum publicarum
 sit à me expectandum; sciant illi p. t. mihi autori-
 tate Amplissimæ Facultatis Juridicæ injunctum
 esse, ut ab explicatione materiæ, ex Jure Civili, de
 JURISDICTIONE, initium caperem. *Quam sanè
 materiam* non tam utilissimam; quàm summè diffi-
 cilem, brevi temporis intervallò, *Methodo conveni-
 ente, & Dn. Auditoribus non ingrata*, BONO CUM
 DEO, explicatam dabo, ne aut illos suæ ipsorum in
 audiendo operæ pœniteat; aut mei me laboris in
 docendo pigeat; *Avertat modò DEUS, Scholarum
 summus Præses, bellorum motus, & contagiorum peri-
 cula*, à nostris alveolis Muscis; tum docendi, di-
 scendiq; commodam occasionem, imposterum
 quoq; *per & propter Filium suum, principem pacis &
 vite*, benignè nobis præstet. Quemadmodum au-
 tem *Perse* ante sacrificium, *de pietate*; ante convi-
 vium, *de temperantiâ*; ante prælium, *de fortitudine*,

verba

verba faciebant ; ita *Majores nostri*, nunquam satis laudati, *voluerunt*, ut ab ejus materiae encomio, quã quis publicã voce traditurus esset, auspicaretur : ejusq; necessitatem cum utilitate conjunctam, Studiosæ Juventuti persvaderet. Quod ergo *JEHOVA Opt. Max.* faustum felixq; esse jubeat ; oratione quãdã perbrevis, de Legalis Scientiæ Dignitate ac Præstantiã præmissã, munus meum aggrediar. Quicunque autem aures in audiendo benevolas mihi accommodare velint, in *Jctorum ἀγοατηρίω*, ad proximum diem *Jovis*, horã nonã matutinã, comparere poterunt, idq; ut faciant, *imprimis Sacratissimæ Jurisprudentiæ addictos*, officiosè invitatos & convocatos volo. Quod si quòq; *Magnificus Dn. Rector, Quatuor Facultatum Decani*, ut & omnium ordinum ac Dignitatum *Viri Reverendi, Amplissimi, Excellentissimi, Clarissimi, Humanissimiq;*, Magnificã ac honorificã suã præsentia, publicas hæc primitias nostrarum operarum dignari, & in gratiam Amplissimæ Facultatis Juridicæ ; meiq; honorem ; nec non ad excitanda discipulorum ingenia, orationculæ meæ interesse haud gravati fuerint, singulari me putabo affectum beneficio ; nec patiar, ut ullum tempus illucescat, quo tanti hujus in me favoris ac beneficii memoria ac fama moriatur. B. V.

P. P. die 19. Mens. VIIbr. Anni

M. DC. XXX.

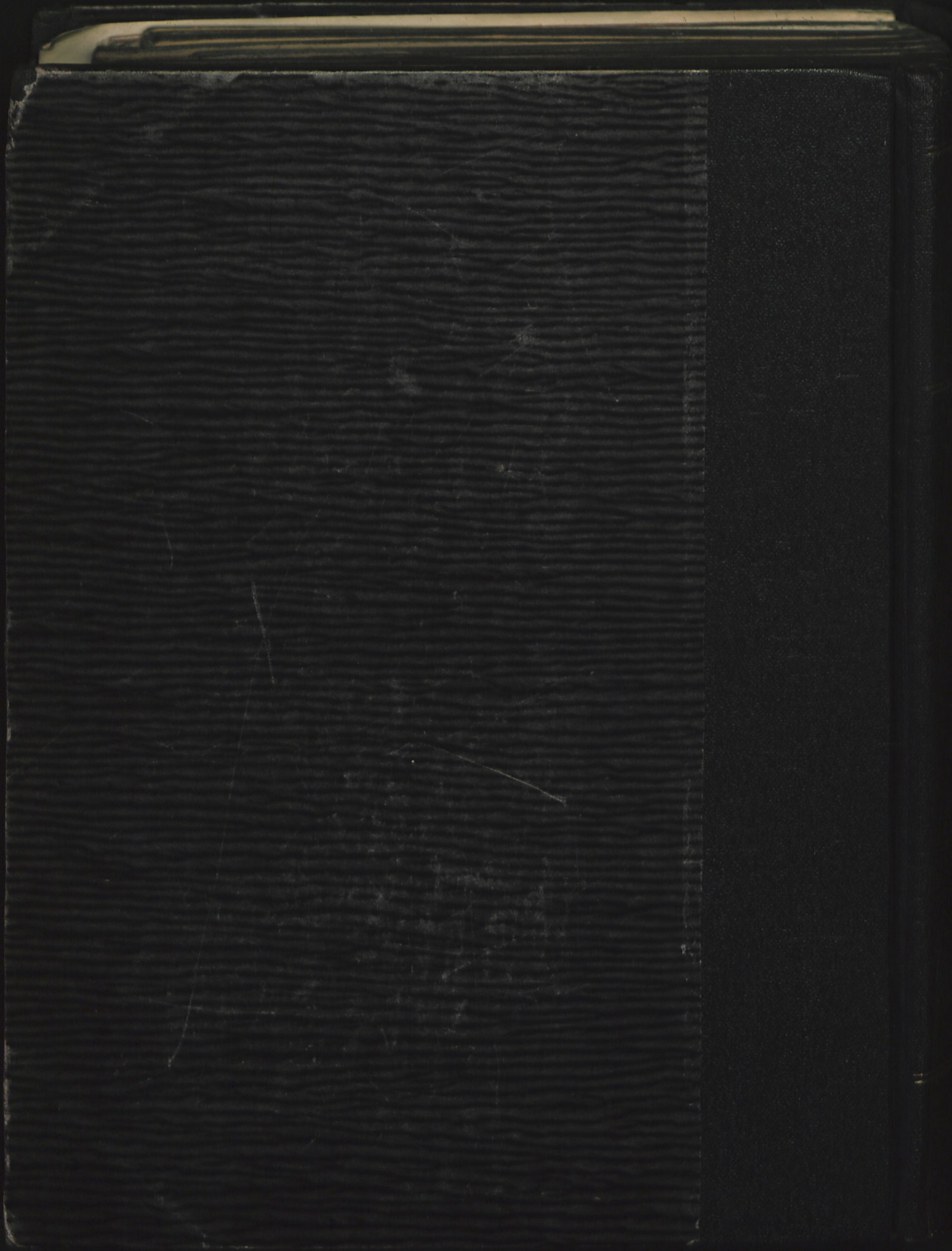
ULB Halle
006 682 146

3

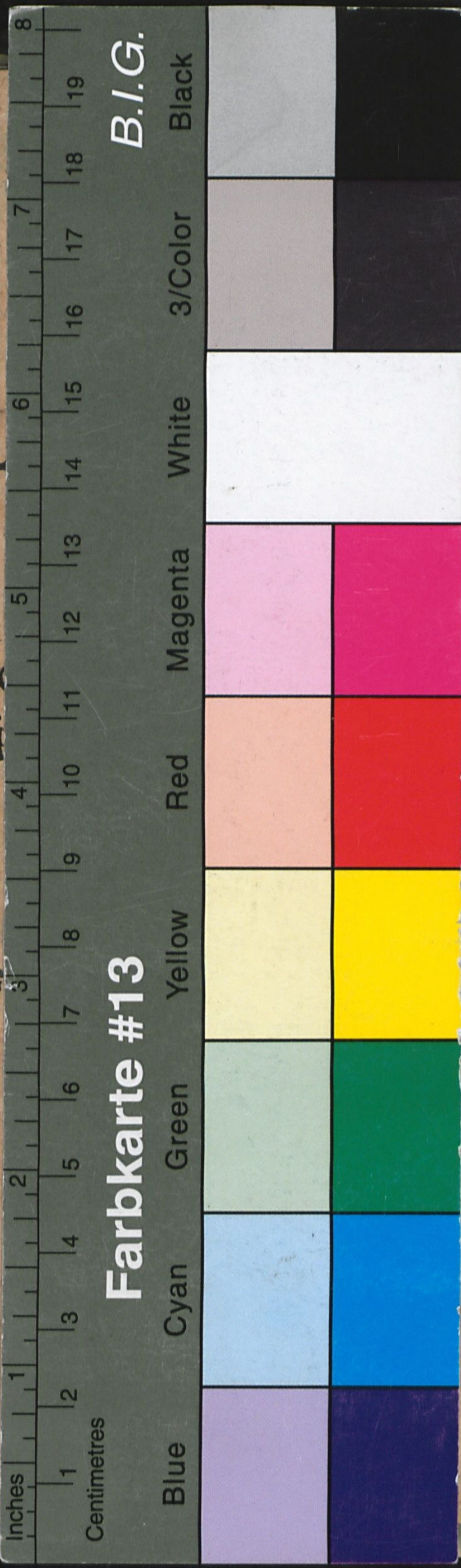

KD77

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

μοθητη!
SCIENTIÆ
RES

ationis au
ientia dignitate &
nem Tituli ff.
NE, præ-

ANUS D. Jun.

Risch.

1630, 4

640

15

